

Pol ndê bapia tilu-nga têtj lau Korin-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pol to bapia dindéc têtj ndoc inj mbo gameŋ Masedonia-nga. Inj tap sa bu aposel tasanj ɲatô sêkôm gwelenj sêmbô malac Korin, ma sêndôhôn yom tasanj têtj lau sêkêŋ whiŋ-nga, ma sêpu Pol dau ma sêsôm bu inj aposel ɲandô dom. Bocdinaŋ Pol to bapia dindéc têtj ɲac bu whê dau sa bu inj aposel ɲandô, ma bu puc lau Korin-nga dôŋ tu bu sêsôc lau tasanj dinaŋ si yom ɲapu dom. Tinjambu inj kêkiŋ Taitus têtj ɲac gi bu lic ɲac sêmbô ɲalêŋ bocke, ma Taitus mbu meŋ ma sôm têtj Pol bu lau Korin-nga daêsam sêsôc inj ndê yom ɲapu, ma sem dau kwi.

Pol to bapia dindéc ma tôc asê bu inj tac ɲayham kêlêc tu ngô Taitus ndê ɲawaê pi lau Korin-nga. Ma inj whê inj ndê lêtj tu ndic ɲac kêsi-nga sa. Inj sôm têtj ɲac bu sêmatôc aposel tasanj dinaŋ, ma sêmatôc ɲac dau si lau naŋ sêkôm mêtê sac, naŋ sêwhiŋ. Ma inj to yom pi ɲac si gwelenj sic awa sa-nga tu sênem lau Jerusalem-nga naŋ sêpônnda dau, naŋ sa-nga.

Yom ɲamata-nga

¹ Aô Pol, naŋ gati Yisu Kilisi ndê †aposel kêkuc Anötô ndê atac whiŋ, gambo gawhiŋ yac neŋ asidôwa Timoti, ma alu ato bapia dindéc têtj Anötô ndê gôlôwac dabuŋ yêc malac Korin, ma

têḅ Anötö ndê lau dabuḅ hoḅ yêc gameḅ Akaya-ḅga.

² Mwasiḅ ti yom malô akêḅ Damaḅ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi têḅ mac.

Anötö gêm malô ndê lau

³⁻⁴ Tampiḅ Anötö, yac neḅ Pômdau Yisu Kilisi Damba. Inḅ Damaḅ naḅ tawalô ti gêm malô yac yêc ḅawapac hoḅ-ḅga. Ma tu dinaḅ-ḅga dec yac atôm bu anem malô lau naḅ ḅawapac tidau-tidau tap ḅac sa, ḅalêḅ tigeḅ tôm Anötö dau kôm têḅ yac.

⁵ ḅahu bu ḅawapac ti ḅandê tôm Kilisi hôc, naḅ kêsalê yac ahuc tu yac am akiḅ inḅ-ḅga. Magoc tu Kilisi-ḅga, dec Anötö ndê mwasiḅ nem malô yac-ḅga kêsalê yac ahuc bocdinaḅ.

⁶ Têḅ ndoc bocke ḅawapac tap yac sa, naḅ alic ḅayham bu ahôc tu bu anem malô mac-ḅga, ma tu mac atap Anötö ndê mwasiḅ nem mac si-ḅga sa. Ma têḅ ndoc Anötö gêm malô yac, naḅ mwasiḅ dau golom mac bocdinaḅ, ma gêm mac sa bu alhac ḅaḅga ti nem atac pa su, ma ahôc ḅawapac kaiḅ tigeḅ tôm yac ahôc.

⁷ Yac aḅyalê bu mac ahôc ḅawapac awhiḅ yac, ma Anötö oc nem malô mac ti puc mac dônḅ awhiḅ yac bocdinaḅ. Tu dinaḅ-ḅga dec yac atac lu-lu tu mac nem akêḅ whiḅ-ḅga dom.

Aposel sêhôt ḅawapac daêsam

⁸ O asidôwai. Aḅyalê pi ḅandô eḅ bu yac ahôc ḅawapac atu-tu daêsam yêc gameḅ Esia-ḅga. Gêḅ dinaḅ kêgwininḅ yac ḅandô ma hôc gêlêc yac mba licwalô su e yac gauc gêm bu oc seḅ yac su andiḅaḅ.

⁹ Yomandô! Yac gauc gêm bu yac mba têm ambo tanli-nga pacndê têt ndoc dinañ. Magoc mba. Wapac dau tap yac sa bu êndôhôn yac bu tankwê yac dauñ mba licwalô dom, magoc tankwê Anötö nañ tôm bu uñ lau batê sa, nañ ndê ñaclai.

¹⁰ Yac gauc gêm bu ñawapac dinañ oc ku yac dulu, magoc Anötö kégaho yac su. Ma yac akêñ whiñ ti tankwê iñ bu nem yac sa ñalêñ tigen dinañ ñapañ.

¹¹ Ma yac akêñ whiñ bu mbec nañ mac aten, nañ oc nem yac sa bocdinañ. Têt ndoc ñawapac bu tap yac sa tiyham, nañ Anötö oc nem yac sa tu mac nem mbec-nga. Ma lau daêsam nañ sêlic gêt dau, nañ oc sênem danje Anötö tu iñ ndê mwasiñ nañ kêt têt yac-nga.

Pol kêt ndê têm ndic lau Korin kêsî-nga pi ahic

¹² Anjô su nañ. Lêt ti sakiñ nañ yac akôm ambo nom, nañ akôm ankcuc gauc nom-nga dan dom. Mba. Yêc yac mba ñalôm yac akêñ whiñ bu yac asa mba lêt tôm Anötö atac whiñ eñ. Yac akôm gwelen hoñ ti mba ñalôm ma gauc sambuc, ma asa lêt ñawasi eñ, tôm Anötö ndê mwasiñ puc yac dôn. Ma têt ndoc yac ambo awhiñ mac, nañ yac ankcuc lêt tigen dinañ. Lêt dau ti yac mba ñahu apo dauñ sa-nga.

¹³⁻¹⁴ Lau ñatô sêsôm bu yom hoñ nañ yac ato têt mac, nañ ñahu yêc awê dom, ma mac atôm dom bu asam ma anyalê. Magoc mba. Kwahic dec mac anyalê yac ti mba gwelen ñahu ñapep su dom. Magoc yac akêñ batan bu mac oc anyalê yac pi ñandô eñ. Ma bocdinañ yac oc ati mac

nem n̄ahu apo daôm sa-n̄ga, ma mac oc ati yac mba n̄ahu apo daun̄ sa-n̄ga t̄eñ ndoc Pômdau Yisu mbu meñ.

¹⁵⁻¹⁶ Aneñ n̄alôm p̄eñ d̄oñ pi mac, dec galic n̄ayham ma kamasañ neñ l̄eñ bu wandic mac k̄esi tidim lu. Aõ gauc ḡem bu wandic mac k̄esi t̄eñ ndoc wat̄eñ gameñ Masedonia-n̄ga wandi. Ma t̄eñ ndoc wambu ak̄eñ gameñ dinañ wameñ, nañ gauc ḡem bu oc walic mac tiyham. N̄al̄eñ dinañ oc t̄ôm bu wanem mac sa tidim lu, ma tiñambu dec oc t̄ôm bu mac añkiñ aõ wat̄eñ gameñ Judia-n̄ga wandi.

¹⁷ Magoc tu aõ gac mac k̄esi dom t̄eñ ndoc gambu ak̄eñ gameñ Masedonia-n̄ga, dec mac gauc ḡem bocke? Aõ kamasañ l̄eñ dinañ gitôm ḡeñ n̄ambwa-n̄ga, a? Me aõ gasôm “Aêc, aõ waloc,” ma n̄asawa saun̄ gakac awhañ kwi, ma gasôm bu “Mba, aõ oc waloc dom,” kakuc lau nom-n̄ga si l̄eñ, a?

¹⁸ Angô su nañ. Anötö in̄ Yom N̄andô N̄adau, ma bocdinañ yac lau nañ am akiñ in̄, nañ atôm dom bu añsau mac atôm lau nañ sêsôm “Aêc,” ma n̄asawa saun̄ sêkac si n̄alôm kwi tiyham, ma sêsôm “Mba.”

¹⁹ Bu n̄awaê n̄ayham nañ alu Sailas ma Timoti ahoc asê t̄eñ mac pi Anötö ndê Atu Yisu Kilisi, nañ t̄oc asê bu Anötö ḡôlôc tid̄oñ bu k̄oc yac sa, ma sôm “Aêc” t̄eñ yac tu Kilisi-n̄ga. Ma in̄ gitôm dom bu sôm “Aêc” t̄eñ mac, ma n̄agahô kac ndê awha kwi, ma sôm “Mba.”

²⁰ Bu ḡeñ hoñ nañ Anötö gic bata, nañ in̄ oc kôm n̄andô sa ma sôm “Aêc” t̄eñ yac tu Kilisi-n̄ga. Ma tu Yisu Kilisi-n̄ga dasôm “Yomandô” tu

Anötö ndê yom-nga, ma datoc in ndê waê sa.

²¹ Anötö dau puc mac ma yac dôn, bu dasap neŋ dakêŋ whiŋ Yisu Kilisi dôn napan. In kêyalin yac sa dati in ndê.

²² Ma in kêŋ ndê Nalau Dabuŋ sip yac neŋ ŋalôm tôŋ gêŋ ŋandô mbêc. Ma tu dinaŋ-nga yac taŋyalê bu mwasiŋ hoŋ naŋ in gic bata bu kêŋ têŋ yac, naŋ in oc kôm ŋandô sa. Ma Nalau dau ti Anötö ndê ŋadalô naŋ tôc asê bu in ndê lau yac.

²³ Anŋô su naŋ. Aö gambu gatêŋ malac Korin dom, ŋahu bu mac asap nem lêŋ giso ŋatô dôn ambo, ma aö gatec bu waloc ma wakôm mac nem ŋalôm ŋawapac andô tu wamatôc mac-nga. Anötö kêyalê aneŋ ŋalôm, ma aö wasôm yêc in anŋô-nga bu yom dau in yom ŋandô.

²⁴ Aö gasôm yom pi mac nem lêŋ giso tu bu yac ati mac nem akêŋ whiŋ ŋadaui lec dom. Mba. Mac tigeŋ-tigeŋ alhac Anötö anŋô-nga tu daôm nem akêŋ whiŋ-nga. Ma yac akôm gwelen awhiŋ mac tu bu mac asa nem lêŋ napep e ambo ti atac ŋayham eŋ.

2

¹ Tu dinaŋ-nga dec aö gauc gêm tidôn bu wambu watêŋ mac waloc dom, ŋahu bu aö gatec bu yac dambo ti ŋalôm ŋawapac tiyham tu wamatôc mac-nga.

² Ma aö bu wakôm mac ŋalôm ŋawapac, dec asa mbo bu kôm aö atac ŋayham? Bu mac lau daôm dinaŋ ati aneŋ atac ŋayham ŋahu.

³ Tu dinaŋ-nga dec aö gac mac kêsi tôŋ aö gasôm su, naŋ dom, magoc gato bapia dan têŋ

mac. Ma aö gakêñ batan bu mac oc asôc aneñ yom dau ñapu. Ma bocdinañ têtñ ndoc aö bu watêtñ mac waloc, nañ ñawapac dan oc yêc yac ñasawa dom, ma gêtñ dau oc kôm aö atac ñayham. Ma aö gakêñ whiñ bu mac hoñ oc atac ñayham awhiñ aö.

⁴ Yom dau aö kayalê bu yom ñanga, ma aö gato ti tanşulu eñ, ma kasahê ñawapac ti ñandê atu yêc neñ ñalôm. Aö gato tu bu wakêñ ñawapac têtñ mac-ña dom, magoc tu bu watôc asê bu aö atac whiñ mac ndu andô.

Pol sôm bu sêsuc ñac si ñamalac dan ndê sac kwi

⁵ Mac nem ñgac dan kôm aö ñayom, ma gêtñ dau kêtñ ñawapac têtñ aö tanwasêtñ dom. Aö gatec bu wasôm yom daêsam pi gêtñ dau, tigen aö wasôm têtñ mac bu in kêtñ wapac mac hoñ bocdinañ.

⁶ Magoc kwahic dec in pu dau, dec aö wasôm têtñ mac bu lêtñ bocke nañ gôlôwac dabuñ sêsôm tidôtñ tu sêmatôtç in-ña, nañ gitôm.

⁷ Aö gatec bu in mbo ti ñalôm ñawapac atu ñapañ, ma bocdinañ asuc in ndê sac kwi, ma anem malô in ndê ñalôm.

⁸ Aö atac whiñ bu mac akôm bocdinañ, tu bu atôtç asê têtñ in bu mac atac whiñ in.

⁹ Yom nañ aö gato pi ñgac dinañ, nañ gato tu bu wañsahê mac bu oc asôc aneñ yom hoñ ñapu, me mba.

¹⁰ Mac bu asuc ñamalac dinañ ndê giso kwi, dec aö wasuc in ndê sac kwi bocdinañ. Bu giso bocke nañ in kôm têtñ aö, nañ Kilisi kêyalê bu aö

gasuc kwi, ma aö gakôm bocdinaŋ tu bu wanem mac sa tu lêŋ amatôc giso-ŋga ti apiŋ daôm dôŋ-ŋga.

¹¹ Aö gatec bu mac akêŋ ŋasawa têŋ Sadaŋ bu seŋ lêŋ dapiŋ daŋŋ dôŋ-ŋga su. Bu yac taŋyalê Sadaŋ ndê lêŋ hoŋ su.

Pol tac whiŋ bu lic Taitus

¹² Têŋ ndoc aö gatêŋ malac Troas ga, naŋ galic bu Pômdau gêlêc gatam su têŋ aö bu wahoc Kilisi ndê ŋawaê ŋayham asê yêc gameŋ dinaŋ.

¹³ Magoc aneŋ ŋalôm gi lu gi lu, ŋahu bu aö gatap aneŋ asidôwa Taitus sa yêc malac dinaŋ dom. Tu dinaŋ-ŋga aö gahu lau malac dinaŋ-ŋga siŋ, ma gatêŋ gameŋ Masedonia-ŋga ga.

Pol whê lau aposel si gwelen sa

¹⁴ Magoc aö bu wanem daŋge Anötö, ŋahu bu iŋ wê yac lau naŋ dakêŋ whiŋ Kilisi, gitôm ŋgac siŋsêlêc ti ndê lau siŋ-ŋga naŋ sêku si ŋacyo hoŋ dulu. Ma wanem daŋge iŋ bu lau daêsam sêtap gauc sa pi Kilisi, tu gwelen naŋ iŋ kêŋ sip yac amaŋ-ŋga. Ma gauc pi Kilisi dau, iŋ gitôm gêŋ malu ŋayham naŋ ŋamalu pôm gameŋ kwi.

¹⁵⁻¹⁶ Bu Anötö gêlic yac atôm gêŋ malu ŋayham, tu yac mba gwelen ahoc ŋawaê ŋayham asê pi Kilisi-ŋga. Lau naŋ sêkôc ŋawaê dau sa ma sêtap seŋ sêndôc tali-ŋga sa, naŋ sêlic yac ti mba gwelen tôm sêŋgu gêŋ ŋamalu ŋayham. Magoc lau naŋ sêkôc sa dom dec sic waê bu sêniŋga, naŋ sêtec yac ti mba gwelen tôm sêŋgu gêŋ mbôp ŋasu. Gwelen ŋawaê ŋayham-ŋga dau iŋ gwelen atu andô, ma yac neŋ asa gitôm bu kôm?

¹⁷ Magoc tu Anötö puc yac dôṅ-ṅga, dec yac atôm bu akôm. Ma yac akôm tôm lau daêsam naṅ sêkôm tu sêtap awa sa-ṅga lec dom. Mba. Yac aṅyalê tidôṅ bu Anötö kêyaliṅ yac sa ma piṅ yac dôṅ am damiṅ Kilisi, dec akôm gwelenṅ ṅawaê ṅayham-ṅga ti ṅalôm ṅawasi ambo iṅ aṅgô-ṅga.

3

Lau Korin-ṅga si lêṅ whê Pol ndê gwelenṅ sa

¹ Mac gauc gêm bu yac asôm yom dindec tu bu atoc dauṅ sa-ṅga, a? Mba. Lau ṅatô sêkôc bapia whê ṅac sa tu sêkôm gwelenṅ-ṅga. Magoc yac atôm lau dinaṅ dom. Yac ahêgo dauṅ bu akôc bapia dauṅ bu whê yac sa têtṅ mac, me bu mac ato bapia whê yac sa têtṅ lau ṅatô-ṅga dom. Mba.

² ṅahu bu mac daôm atôm bapia whê yac sa-ṅga, naṅ sêto yêc yac mba ṅalôm. Ma têtṅ ndoc lau sêlic mac nem lêṅ ti sakiṅ, naṅ tôm ṅac sêsam bapia dau, ma sêṅyalê bu yac aposel ṅandô.

³ Kwahic dec mac ati Kilisi ndê lau tu yac mba gwelenṅ-ṅga. Ma têtṅ ndoc lau sêlic mac asa nem lêṅ tiwakuc, naṅ tôm sêlic bapia whê yac sa têtṅ ṅac-ṅga. Ma mac atôm bapia naṅ sêto ṅa kêlêpê me atôm Moses ndê yomsu naṅ Anötö to pi hoc, naṅ dom. Mba! Mac atôm bapia naṅ Anötö Tali ṅadau ndê ṅalau to, ma iṅ to sip ṅamalac si ṅalôm.

Pwac wakuc oc kêṅ yac dandöc taṅli

⁴ Tu Kilisi-nga dec yac akêñ whiñ bu mac oc asap nem lêñ ti sakiñ ñayham dinañ dôñ ñapañ. Bocdinañ yac ambo ti atac pa su tu mac-nga yêc Anötö aṅgô-nga.

⁵ Yac bu atoc dañ sa ma asôm bu yac dañ atôm bu akôm Anötö ndê gwelen lec dom. Mba. Tigen tu Anötö kên ñaṅga têñ yac-nga, dec yac atôm bu akôm.

⁶ Aêc! Tu ñaclai nañ Anötö dau kên têñ yac-nga, dec yac atôm bu anem akiñ iñ, ma ati lau akiñ pwac wakuc-nga. Ma pwac wakuc dau, iñ gitôm pwac akwa yomsu-nga dom. Bu lau dañ sêtôm dom bu sêñkuc pwac yomsu-nga ñapep, ma bocdinañ pwac dau tôc asê bu tac waê bu dambac ndu. Tigen pwac wakuc nañ hêganôn Ñalau ndê gwelen, nañ oc nem yac sa bu dandôc tañli.

Pwac wakuc hôc gêlêc pwac akwa su

⁷ Aṅgô su nañ. Pwac akwa nañ Anötö to pi hoc ma kên têñ Moses, nañ meñ ti Anötö ndê ñawasi. Ñawasi dau gêm Moses ahuc dec lau Israel-nga dañ sêtôm dom bu sêlic iñ aṅgô andô solop e ñawasi dau hê su. Pwac dau meñ ti ñawasi, magoc sakiñ pwac akwa-nga dau ña-ñandô, nañ dambac ndu.*

---

* **3:7** Yom dau ñahu bocdec bu. Yac bu gauc nem bu danem akiñ Anötö tañkuc lêñ pwac yomsu-nga, dec oc tôm dom bu dati lau gitêñ ma datap señ dandôc tañli-nga sa. Bu ñamalac dañ oc tôm dom bu êñkuc yomsu hoñ ñapep, ma bocdinañ lêñ yomsu-nga oc tôm dom bu kên yac dandôc tañli. Alic yom ñatô yêc Rom 3:20; Gal 2:16; ma Jem 2:10.

⁸ Tigen sakin pwac wakuc-nga, nan Nalau Dabun gêm gôlin, nan ndê nawasi hôc gêlêc su.

⁹ Pwac yomsu-nga na-ñandô nan datap Anötö ndê matôc sa. Tigen pwac wakuc na-ñandô nan dati lau gitêñ tu Nalau Dabun ndê gwelen-nga. Bocdinañ pwac wakuc ndê nawasi hôc gêlêc pwac akwa ndê su.

¹⁰ Pwac akwa meñ ti nawasi, tigen yac bu danem dôhôn pwac akwa dau whin pwac wakuc, oc dalic gitôm gêñ nawasi mba, bu pwac wakuc ndê nawasi hôc gêlêc su.

¹¹ Nawasi nan gêm Moses ahuc têtñ ndoc in kôc pwac akwa, nan yêc baliñ dom ma hê su, magoc pwac wakuc ndê nawasi in atu andô, ma oc pacndê dom.

¹² Bocdinañ yac akêñ batan pwac wakuc na-ñandô, ma akôm mba gwelen ti atac pa su.

¹³ Ma yac akôm Anötö ndê nawasi ahuc tôm Moses kôm, nan dom. Bu têtñ ndoc Anötö ndê nawasi gêm Moses ahuc, nan in kôm anğô andô ahuc na po, bu lau Israel-nga sêlic in anğô andô dom e nawasi dau hê su.

¹⁴⁻¹⁵ Magoc lau dau si gauc ti nalôm ñadandi, ma ñac gauc gêm bu pwac yomsu-nga nan Anötö kêtñ sip Moses amba, nan ti lêtñ Anötö nem ñac si-nga. Têtñ ndoc sêsam pwac yomsu-nga dinañ, nan sênjalê nahu andô dom, tôm po dan kôm ñac si nalôm ahuc. Ma têtñ Moses ndê têtñ e meñ têtñ kwahic dec, po dau gacgen yêc. Nalêtñ tigen yêc bu po dau niñga yêc ñac si nalôm, nan sêkêtñ whin Kilisi, dec in oc kac po dau su.

¹⁶ Yomandô. Asa nan gêm ndê nalôm kwi ma

kêñ whiñ Pômdau, nañ Pômdau dau oc kac po dau su yêc iñ.

¹⁷ Pômdau iñ Njalau, ma Pômdau ndê Njalau bu mbo whiñ yac, dec iñ oc êñgapwêc yac su yêc gapocwalô yomsu-nga.

¹⁸ Kwahic dec po dañ kôm yac añôñ andô ahuc gitôm Moses dom, magoc yac lau dakêñ whiñ-nga hoñ datôc Pômdau ndê ñawasi asê tiawê gitôm busunôm. Ma ñawasi dau oc hê su dom, magoc oc tiatu-tiatu ndi. Nahu bu Pômdau ndê Njalau gêm gwelen yêc yac neñ ñalôm ñapan, tu bu kôm yac datiwakuc.

4

Ñawaê ñayham gitôm ya ñawê

¹ Anötö tawalô yac ma kêñ sakiñ pwac wakuc-nga sip yac aman, ma tu iñ tawalô yac-nga dec yac atôm dom bu ahu gwelen dau siñ têtñ ndoc ñawapac tap yac sa.

² Mba. Mêtê mayañ-nga nañ lau sêkôm sêsini-sêsini sêmbo, nañ yac ac ahê su. Yac anjalun yom dañ whiñ Anötö ndê yom, me ansau lau dañ bu sêkêñ whiñ-nga lec dom. Mba. Yac ahoc yomandô asê yêc awê. Ma ñalên dinañ, lau oc sênjalê yêc ñac si ñalôm, bu yac akôm mba gwelen solop ambo Anötö anjô-nga.

³ Lau ñatô sênjô ñawaê ñayham nañ yac ahoc asê, magoc sêkêñ whiñ dom, gitôm gêtñ dañ kôm ñac si gauc ti ñalôm ahuc, ma bocdinañ ñac gacgeñ sêmbo señ sênina-nga.

⁴ Anötö tasan têtñ dindec-nga, nañ Sadañ dau, iñ kêñ ñasec atu pôc lau nañ sêkêñ whiñ dom,

nañ si gauc ahuc. Ma ñac gitôm dom bu sêkôc ñawaê ñayham sa. Bocdinañ dec sêñyalê Kilisi ndê ñawasi dom. Ma sêñyalê Anötö ndê ñawasi dom bocdinañ, bu Kilisi gêm Anötö dau aṅgô bu tôc Anötö asê têtñ yac.

⁵ Aṅgô su nañ. Yac am mêtê hêganônñ daunñ dom. Mba. Yac am mêtê pi Yisu Kilisi, ma akac lau bu sêkôc inñ sa ti ñac si Pômdau. Ma yac am akiñ mac atôm lau akiñ, tu bu apo Yisu ndê waê sa-ṅga.

⁶ Anötö inñ Nawê N̄adau nañ sôm, “Nawê sa ma pô gameñ ñasec,” têtñ ndoc inñ kêtñ undambê ti nom. Ma inñ kêtñ ndê ñawê pô yac neñ ñalôm tu bu tañyalê inñ ndê ñawasi atu-ṅga. Ma ñawasi atu dau, nañ dalic yêc Kilisi, nañ gêm Anötö aṅgô têtñ yac.

Anötö kêtñ ndê ñawaê ñayham têtñ lau licwalô mba bu sêhoc asê

⁷ Yac daunñ mba licwalô gitôm dom bu akôm gwelenñ ñawaê ñayham-ṅga, tigenñ Anötö kêtñ gwelenñ dau sip yac amanñ. Inñ ndê lêtñ dinañ gitôm inñ kêtñ gêtñ ñaôli atu dañ sip gêtñ ñambwa-ṅga gitôm lôn-si. Inñ kôm bocdinañ dec tôc asê bu ñaclai puc gwelenñ dau dôn-ṅga, nañ hôc gêtêc ñaclai honñ su, nañ meñ akêtñ inñ ndê.

⁸ N̄awapac daêsam sêyêc, magoc kêtñwininñ yac dom. Yac aṅsalê lêtñ bu aṅlêc ñawapac daêsam dinañ ñapañ, magoc kôm yac atac tec mba gwelenñ dom.

⁹ Daêsam sêkêtñ kisa yac, magoc yac aṅyalê bu Anötö mbo whinñ yac ma tôm dom bu hu yac sinñ.

Sêpu ti sêkôm yac ñayom, magoc sêsen yac su dom.

¹⁰⁻¹¹ Yac akôm gwelen tu Yisu-nga, ma tu dinañ-nga dec lau sêkôm bu sêndic yac ndu, magoc mba, yac ambo tanli. Yac ahôc ñandê ti ñawapac ñapañ, nañ tôc asê bu yac añkuc Yisu ndê lêng mbac ndu-nga. Magoc gêng dau ku yac dulu dom, tu bu tôc asê bu Yisu mbo tali tiyham ma kêng ñaclai têng yac bu akôm gwelen.

¹² Bocdinañ, tu gwelen ñawaê ñayham-nga dec yac ahôc ñawapac atu ñapañ, tôm bu ndic yac ndu, magoc mac atap Anötö ndê ñaclai kêng mac andöc tamli-nga sa.

¹³ Sêto yom dan yêc bocdec bu:

Aö gakêng whin Pômdau, dec gahoc in ndê waê asê. *[BW 116:10]*

Ma yac añkuc gauc tigen dinañ. Yac akêng whin Pômdau, dec ahoc in ndê waê asê.

¹⁴ Ma yac anyalê bu Anötö, nañ un Pômdau Yisu Kilisi sa akêng lau batê-nga, nañ oc un yac sa awhin Yisu bocdinañ, ma kêng yac alhac in angô-nga awhin mac.

¹⁵ Yac alic ñayham bu ahôc ñawapac tu bu anem mac sa-nga. Ma tu yac mba gwelen-nga, dec Anötö ndê mwasiñ oc êñsalê mac nem lau daêsam ahuc, ma mac oc anem danje Anötö êñlêc e in ndê waê tiatu ma tiapa.

¹⁶ Tu dinañ-nga yac atôm dom bu ahu gwelen dau siñ têng ndoc ñawapac tap yac sa. Yomandô. Yêc awê-nga yac neñ ñamlic tiakwa ma tisac, magoc yêc ñalôm-nga Anötö kôm yac atiwakuc tôm bêc hoñ.

¹⁷ Bu nawapac naŋ yac ahôc, naŋ yac alic gitôm gêŋ nambwa têm apê-nga. Ma tu yac ahôc nawapac dinaŋ-nga, dec oc atap Anötö ndê nawasi atu sa. Ma nawasi dau oc pacndê dom, magoc oc yêc titêm-titêm, ma inŋ gêŋ nandô hôc gêlêc nawapac hoŋ dinaŋ su.

¹⁸ Bocdinaŋ yac taŋkwê gêŋ nom-nga naŋ tanôŋ alic su, naŋ dom, nahu bu gêŋ dau oc niŋga. Magoc yac akêŋ batanŋ gêŋ naŋ yac tanôŋ alic su dom, bu gêŋ dau oc yêc napanŋ ma pacndê dom.

5

Yac neŋ namlic nom-nga oc pô dau su tiwakuc

¹ Yac neŋ namlic nom-nga gitôm bac batac, ma inŋ bu tisac, dec yac taŋyalê bu Anötö kêmasanŋ yac neŋ namlic wakuc undambê-nga, naŋ gitôm andu nandô naŋ oc lhac napanŋ. Andu nandô dau gitôm andu me bac têm apê-nga naŋ namalac sêkwê, naŋ dom.

² Ma yac neŋ namlic nom-nga gitôm yac neŋ nakwê têm dindec-nga. Magoc tu gêŋ wapac nom dindec-nga, dec yac atac whinŋ ndu andô bu dasôc neŋ namlic wakuc undambê-nga ti nakwê, dec yac tam awhanŋ su bu datap gêŋ dau sa.

³ Ma yac bu dasôc nakwê undambê-nga dau sa, dec oc ti yac neŋ nakwê nandô, ma oc dambo namlic nambwa dom.

⁴ Têŋ ndoc namlic nom-nga ti yac neŋ bac, naŋ dahôc nawapac napanŋ, ma bocdinaŋ tam awhanŋ su bu datap neŋ namlic wakuc undambê-nga sa. Yac atac tec namlic dindec dom, magoc yac atac

whiŋ ndu andô bu ŋamlic tēm dindec-ŋga naŋ gitôm dom bu yêc ŋapaŋ, naŋ pô dau su ti gêŋ wakuc naŋ oc yêc ŋapaŋ.

⁵ Anötö kêmasaŋ yac tac waê gêŋ dau solop. Ma iŋ kêŋ Ŋalau Dabuŋ têŋ yac gitôm gêŋ ŋandô mbêc, naŋ tôc asê bu gêŋ ŋandô naŋ iŋ gic bata bu kêŋ têŋ yac tiŋambu, naŋ oc ŋandô sa bocdinaŋ.

⁶ Tu dinaŋ-ŋga dec yac ambo ti atac pa su eŋ. Yac aŋyalê bu tēm hoŋ naŋ yac ambo nom ma ŋamlic nom-ŋga ti yac mba ŋakwê, naŋ yac ambo awhiŋ Pômdau yêc undambê dom.

⁷ Bu gêŋ naŋ Anötö gic bata bu kêŋ têŋ yac tiŋambu, naŋ yac alic ŋa-ŋandô su dom, magoc akêŋ whiŋ bu oc ŋandô sa.

⁸ Yac atac pa su ma alic ŋayham bu ambo ti ŋamlic nom dindec-ŋga, tigenŋ oc ŋayham hôc gêlêc bu ahu ŋamlic dau siŋ, ma andi ambo awhiŋ Pômdau.

⁹ Bocdinaŋ yac bu ambo nom dindec me ahu siŋ, naŋ yac taŋkwê ŋandô tigenŋ, naŋ bu asa mba lêŋ ndic Pômdau tandô ŋayham eŋ.

¹⁰ Ŋahu bu tiŋambu yac hoŋ oc dalhac Kilisi aŋgô-ŋga bu êmatôc yac. Iŋ oc kêŋ ŋagêyô têŋ yac êŋkuc gêŋ ŋayham me sac bocke naŋ dakôm têŋ ndoc dambo nom dindec.

Pol whê ndê gwelenŋ ŋahu sa

¹¹ Yac aŋyalê gêŋ dau su, dec atoc Pômdau sa ti asôc iŋ ŋapu, ma tu dinaŋ-ŋga dec yac am mêtê lau ma akac ŋac bu sênem dau kwi. Yac mba lêŋ ti sakiŋ ŋahu yêc awê têŋ Anötö, ma

aö gakêñ batan bu mac oc anyalê yac mba lêt ti sakin nahu bocdinañ.

¹² Yac ato yom dindec tiyham tu bu atoc daun sa têt mac-nga dom. Mba. Yac atac whiñ bu mac anyalê yac mba gauc ti ñalôm tidôn, ma bocdinañ mac oc alic yac ñayham. Ma oc tøm bu mac apo yac mba waên sa têt lau nañ sêpu yac. Bu lau dau sêkôc gauc nom-nga ñambwa ma sêtoc gêñ awê-nga sa hóc gêlêc gêñ ñalôm-nga.

¹³ Magoc yac ahêgo daun tu lau nañ sêsôm bu yac mba gauc kêñsôn, nañ dom. Bu gêñ nañ yac akôm, nañ akôm tu Anötö-nga. Ma yac akôm ti mba gauc ñawa, tu bu anem mac sa-nga.

¹⁴ Kilisi ndê atac whiñ kégilí yac bu ahoc ñawaê ñayham asê têt lau. Bu yac akêñ whiñ bu ñgac tigen mbac ndu ô lau hoñ, dec gitôm lau hoñ sêmbac ndu.

¹⁵ Aêc! Kilisi mbac ndu tu lau hoñ-nga, tu bu lau nañ sêmbo tali nañ sêñkuc dau si atac whiñ dom, magoc sêñkuc iñ nañ mbac ndu tu ñac-nga ma tisa ma mbo tali tiyham, nañ ndê atac whiñ.

Kilisi hê wamba yac têt Anötö

¹⁶ Muñ-nga yac alic Kilisi gitôm ñamalac nom-nga ñambwa, magoc kwahic dec yac akôc gauc kain dinañ tiyham dom. Ma ñalên tigen kwahic dec yac ahêgo daun pi gêñ awê-nga dom têt ndoc yac akôc gauc pi lau nom-nga.

¹⁷ Bu ñamalac bocke nañ kêt whiñ Kilisi, nañ yac anyalê bu Anötö kôm iñ tiwakuc su. Iñ hu lêt akwa siñ, ma sa ndê lêt tiwakuc.

¹⁸ Anötö dau kôm gêñ hoñ dinañ ñandô sa. Yac neñ sac kac yac su yêc Anötö, magoc in kênin Kilisi sip nom meñ, ma mbac ndu tu yac neñ sac-nga, dec hê wamba yac têtñ Anötö, ma kêmasañ lêtñ bu datigasuc in tiyham. Ma in kêtñ ñawaê ñayham pi in ndê lêtñ dinañ sip yac aman, bu ahoc asê têtñ lau.

¹⁹ Ma ñawaê ñayham dau bocdec. Anötö kênin Kilisi sip nom meñ, ma tu Kilisi-nga dec suc lau nom-nga si sac kwi, ma kêmasañ lêtñ bu sêmbu sêtêtñ in sêndi. Ma in kêtñ gwelen têtñ yac bu ahoc ñawaê dau asê têtñ lau nom-nga.

²⁰ Tu dinañ-nga dec yac akôm gwelen dau am Kilisi aṅgô, gitôm Anötö dau sôm ndê yom têtñ mac sa yac whañsun. Ma yac atetñ mac am Kilisi aṅgô, bu gauc nem yom pi gwelen atu nañ Kilisi kôm tu bu suc mac nem sac kwi ma hê wamba mac têtñ Anötö-nga, ma akôc yom dau sa.

²¹ Alic su nañ. Kilisi ndê sac mbasi, magoc Anötö kêtñ yac neñ sac ñagêyô hoñ pi in, tu bu nem yac sa-nga. Ma tu dinañ-nga asa nañ kêtñ whin Kilisi, nañ Anötö gêlic in bu ñamalac gitêtñ.

6

1-2 Anötö sôm yom bocdec bu:

Têm nañ aö galic ñayham bu wamwasin mac-nga, dec gaṅgô mac nem yom. Ma têtñ bêc nañ kamatin tidôn bu wanem mac si, nañ gam mac sa. *[Ais 49:8]*

Aö wasôm têtñ mac bu têm kwahic dec-nga in Anötö ndê têm êmwasin ti nem yac si-nga. Tu dinañ-nga yac lau nañ akôm gwelen awhin

Anötö, naŋ atenŋ mac bu akôc Anötö ndê mwasinŋ ŋambwa dom.

Pol hôc ŋawapac tu gwelenŋ ŋawaê ŋayham-ŋga

³ Yac atec bu lau daŋ sêpu yac mba gwelenŋ ŋawaê ŋayham-ŋga e sêtec Anötö ndê yom. Tu dinaŋ-ŋga dec yac ayob mba lêŋ bu akôm giso daŋ dom.

⁴ Gêŋ naŋ yac akôm, naŋ whê sa bu yac Anötö ndê lau akiŋ. Yac ahôc ŋawapac ti aŋsahê ŋandê tidau-tidau kêgwiniŋ yac, tigenŋ ahu mba gwelenŋ siŋ dom, akôm ti atac pa su eŋ.

⁵ Lau sic yac, sêkêŋ yac andöc gapocwalô, ma sêli dau sa tu yac-ŋga. Yac akôm gwelenŋ atu, ma têm daêsam gêŋ yô yac, ma yac ayêc bêc tanôŋ dom.

⁶ Magoc gwelenŋ atu naŋ yac akôm, naŋ akôm ti mba ŋalôm ŋawasi, ma ti gauc ŋawa, akôc mba ŋalôm dôŋ ma akôm mêtê ŋayham têŋ lau hoŋ. Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ yac, ma yac asap mêtê atac whiŋ lau-ŋga dôŋ ŋapaŋ.

⁷ Yac akôm gwelenŋ dau ŋa Anötö ndê ŋaclai, ma asôm yom ŋandô eŋ. Ma yac asap lêŋ gitêŋ dôŋ, gitôm yac akôc wapa siŋ-ŋga yêc aman daŋga lu-lu bu andic siŋ.

⁸ Lau ŋatô sêŋyalê bu yac aposel ŋandô, ma sêmpiŋ yac ma sem ŋawaê sa pi gwelenŋ naŋ yac akôm. Ma ŋatô sêpu ma sêŋgôliŋ yom pi yac ti mba gwelenŋ, ma sêsôm bu yac lau tasanŋ.

⁹ Ŋatô sêŋyalê yac, ma ŋatô sem gauc yac. Yac ahôc ŋawapac ŋapaŋ tôm bu ambac ndu, magoc

mba, yac ambo taŋli. Lau sic yac, magoc sic yac ndu dom.

¹⁰ Gêŋ hoŋ dinaŋ gitôm bu kôm yac ŋalôm ŋawapac, magoc ambo ti atac ŋayham ŋapaŋ. Yac atôm lau ŋalôm sawa, tigeŋ yac am lau daêsam sa sêti lau ti lêlôm tu sêtap Anötö ndê mwasin sa-ŋga. Yac awêkaiŋ gêŋ nom-ŋga daŋ dom, magoc tu Kilisi-ŋga dec yac awêkaiŋ gêŋ hoŋ tu puc yac gatun dôŋ-ŋga.

Pol teŋ lau Korin-ŋga bu sêtôc si atac whiŋ asê

¹¹ Yac asôm mba yom hoŋ tiawê têŋ mac lau Korin-ŋga, ma akêŋ mba ŋalôm sambuc têŋ mac.

¹² Yac atôc têŋ mac bu yac atac whiŋ mac, tigeŋ mac atôc nem atac whiŋ yac-ŋga asê su dom.

¹³ Aö galic mac atôm aneŋ balêkoc, dec wateŋ mac bu akêŋ nem ŋalôm sambuc têŋ yac, tôm yac akôm têŋ mac.

Pol kêŋ puc lau Korin-ŋga pi lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom

¹⁴ Anŋô su naŋ. Lau gitêŋ ti lau ŋawê-ŋga oc sêwêkaiŋ gêŋ daŋ sêwhiŋ lau ŋasec-ŋga ti lau sac-ŋga dom. Tu dinaŋ-ŋga yac lau naŋ dakêŋ whiŋ Yisu, naŋ dayob bu dandic sôŋ daun dawhiŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ dom.

¹⁵ Yomandô! Kilisi lu Belial* oc tôm dom bu sêkêŋ si ŋalôm pitigeŋ tu gêŋ daŋ-ŋga. Ma ŋgac naŋ kêŋ whiŋ ma ŋgac naŋ kêŋ whiŋ dom, inlu si gauc kaiŋ tigeŋ dom.

¹⁶ Ma lau naŋ sem akiŋ Anötö bu sêndic sôŋ dau sêwhiŋ lau naŋ sem akiŋ anötöi gwam, naŋ

---

* **6:15** Belial - Sadaŋ ndê ŋaê daŋ.

in gën so sambuc. Bu yac lau dakên whin-nga datôm Anötö Tali N̄adau ndê lôm dabuñ. Anötö dau sôm yom pi ndê lau bocdec bu:

Aö oc wañsêlên ti wambo wawhin ñac. Aö wati ñac si Anötö, ma ñac oc sêti aneñ lau.
[Lev 26:12]

¹⁷ Tu dinañ-nga dec andic ahê lau nañ sêsap mêtê sac dôn napan, tôm Pômdau ndê yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Ahu ñac siñ ma andic ahê ñac. Amasec gën ñadômbwi dañ dom, ma aö oc wakôc mac sa.
[Ais 52:11]

¹⁸ Ma Pômdau, N̄aclai N̄adau kêmatin yom tidôn bocdec bu:

Aö oc wati mac Damam, ma mac ati aneñ balêkoc ñac ti awhê.
[2 Sam 7:14]

7

¹ O aneñ lau atac whin-nga. Anötö kêmatin yom tidôn bu kôc yac sa ñalên dinañ, ma tu dinañ-nga dec danem dabuñ dañ, ma dandic ahê gën hoñ nañ oc kôm yac neñ ñamlic ma gatun ñadômbwi sa yêc in aᅅgô-nga. Yomandô! Yac bu datôc Anötö ti datoc in sa ñapep, dec dandic dabin dañ e dasa neñ lên dabuñ eñ.

Lau Korin-nga si ñawaê kôm Pol tac ñayham

² Yac aten mac bu gauc nem yac yêc mac nem ñalôm ti atac ñayham eñ. Aᅅgô su nañ. Yac akôm mêtê sac tên lau dom, yac aᅅsôn lau si gauc dom, ma yac ambac-ambac yom lau tu bu akôc ñac si gën-nga dom. Mba.

³ Gauc nem bu aö gato yom dinan tu bu wamatôc mac-nga dom. Tôm aö gasôm têt mac mun su, bu yac akêt mba ñalôm ti atac whin têt mac. Yac atac whin mac kêtêc, dec yac bu ambo tanli me ambac ndu awhin mac, oc ñayham.

⁴ Aö gasôm anen yom hon han têt mac, ñahu bu aö gakêt whin bu mac oc akôc sa. Ma aö gatoc mac nem waêm sa yêc lau ñatô anğô-nga. Mac nem ñawaê kôm aö lic pi ma ñalôm tighô. Ñawapac daêsam kêsâlê yac ahuc, magoc yac gauc gêm mac, dec kôm yac atac ñayham atu andô.

⁵ Têt ndoc yac ahôc asê gamen Masedonia-nga, nan ñawapac daêsam tap yac sa. Lau sêkêt kisa yac ñandô, ma yêc yac mba ñalôm atôc daun atu. Tu dinan-nga dec ñasawa mba bu yac anwhan daun.

⁶ Magoc Anötö, nan gêm malô lau ti ñalôm ñawapac, nan kêkin Taitus mbu têt yac, dec kôm yac mba ñalôm tighô.

⁷ Ma Taitus gic min pi mac, ma whê sa bu mac nem lêt gêm malô in ndê ñalôm. In sôm bu mac anyalê nem giso ma apu daôm, ma whê sa bu mac gauc gêm aö ñapan, ma tamkwê bu alic aö tiyham. Bocdinan yac mba ñalôm tighô tu alic in-nga, ma tu anğô in ndê yom pi mac-nga. Yom hon dinan kôm aö atac ñayham atu andô.

⁸⁻⁹ Têt ndoc aö ganğô bu bapia nan gato têt mac, nan kôm mac nem ñalôm ñawapac, dec kasahê yham dom tu gakêt bapia dau têt mac-nga. Magoc anen bapia kêt wapac mac ñapan dom, ma boc-dinan kwahic dec aö atac ñayham pi gêt dau. Aö atac ñayham tu gakêt ñawapac

têñ mac-nga dom, magoc tu ñawapac dau whê nem gauc sa pi nem giso e am daôm kwi. Ñalêñ dinañ dec ñawapac nañ aö gakêñ têñ mac, nañ kêkuc Anötö ndê atac whiñ. Ma yom nañ yac ato têñ mac, nañ kôm mac atisac dom, magoc gêm mac sa.

¹⁰ Têm ñatô Anötö gêlic ñayham bu yac dahôc ñawapac tu bu yac tañyalê yac neñ sac ma danem dauñ kwi-nga. Ñawapac kaiñ dinañ oc dalic sac dom, ñahu bu iñ gêm yac sa tu datap Anötö ndê mwasiñ nem yac si-nga sa. Yac bu dahôc ñawapac nom-nga ñambwa ma danem dauñ kwi dom, dec yac oc gacgeñ dambo lêñ dandiñañ-nga.

¹¹ Mac añyalê su bu ñalôm ñawapac nañ mac añsahê, nañ kêkuc Anötö ndê atac whiñ, ma gêm ñandô bocdec. Têñ ndoc aneñ bapia whê mac nem gauc sa pi nem giso, dec kôm mac asö ma atôc daôm. Ma bocdinañ mac akôc gauc ñaŋga pi lêñ bu amatôc giso dinañ, ma amasañ tisolop. Mac akêñ daôm sambuc tu akôm bocdinañ, tu bu atôc asê bu mac atec lêñ sac. Gêñ hoñ nañ mac akôm tu amatôc gêñ dau-nga, nañ tôc asê bu giso dañ yêc mac-nga dom.

¹² Yêc aneñ bapia aö gato yom pi ñamalac nañ kôm giso, ma gato pi ñamalac nañ giso dau kêñ wapac iñ. Magoc bapia dau iñ ñahu andô dinañ dom. Aö gato tu bu watôc asê yêc awê, bu mac akêñ daôm sambuc tu asôc yac mba yom ñapu yêc Anötö aŋgô-nga.

¹³ Yac aŋgô ñawaê bu mac am daôm kwi ma akôm gêñ hoñ dinañ, dec kôm yac mba ñalôm

tigahô. Ma gêñ dañ whiñ kôm yac atac ñayham, nañ Taitus gic miñ bu têt ndoc iñ hóc asê mac, nañ mac akôc iñ sa ti atac ñayham, dec kôm iñ ndê ñalôm timalô.

¹⁴ Muñ-nga aö gatoc mac nem waêm sa têt Taitus. Ma kwahic dec iñ kêyalê bu yom nañ aö gasôm pi mac iñ yomandô, dec kôm aö mayañ dañ dom. Mac añyalê bu yom hon nañ yac asôm têt mac, iñ yomandô eñ, ma ñalêñ tigen yom nañ yac asôm tu ampñ mac-nga, nañ Taitus tap sa bu yomandô bocdinañ.

¹⁵ Têt ndoc iñ hóc asê mac, nañ mac akôc iñ sa ñalêñ ñayham, ma iñ gêlic bu mac apu daôm ti atôc Anötö, dec asôc yac mba yom ñapu. Bocdinañ ndoc bocke iñ gauc gêm mac nem lêt dinañ, dec kôm iñ atac whiñ mac kêtêc su.

¹⁶ Ma aö Pol ganğô su bu mac añkuc lêt solop, dec gakêñ whiñ bu mac oc asap lêt dinañ dôn ñapañ. Ma tu dinañ-nga aö atac ñayham atu.

8

Lau Korin-nga sic awa sa tu sênem lau sêkêñ whiñ-nga ñatô sa

¹ O asidôwai. Yac bu awhê mac nem gauc sa pi lêt nañ Anötö ndê mwasiñ gêm ñandô yêc lau sêkêñ whiñ-nga nañ sêmbo gameñ Masedonia-nga.

² Ñac lau ñalôm sawa, ma ñawapac atu-tu daêsam kêgwiniñ ñac, magoc sêmbo ti atac ñayham ma sic awa daêsam sa tu sênem lau sêkêñ whiñ-nga ñatô sa-nga.

³ Aö wasôm yomandô têtj mac, bu awa hon nanj sêtap sa, nanj sêkêj. Magoc awa tigenj dinanj dom. Inj nanj bu yob ñac-ñga, nanj sêkêj ñatô gi whinj. Yac akac ñac bu sêkôm bocdinañ dom. Mba.

⁴ Ñac dau sêlic gwelenj dinanj bu gêtj ñayham kêlêc, dec sêtenj yac ñapanj bu sênem gwelenj dau sêwhinj gôlôwac dabujj ñatô, tu bu sênem Anötö ndê lau dabujj Jerusalem-ñga nanj sêpônnda dau, nanj sa.

⁵ Gêtj ñamata-ñga ñac sêkêj si ñalôm sambuc têtj Pômdau, ma têtj yac bocdinañ. Lêtj dau kêkuc Anötö ndê atac whinj. Yac gauc gêm bu Anötö ndê mwasiñ oc nem ñandô yêc ñac, magoc tanjkwê ñandô atu kainj dinanj dom.

⁶ Têtj têtj Taitus mbo whinj mac, nanj inj gic hu gwelenj dinanj ma mac ac awa ñatô sa su. Tu dinanj-ñga yac akac inj bu mbu têtj mac loc, ma kôm gwelenj dau whinj mac e pacndê.

⁷ Yac anyalê su bu mac akôm nem gêtj hon ñalêtj ñayham. Mac akêtj whinj ñanğa, asôm yom ñayham, ma anyalê ñawaê ñayham ñapep. Mac akêtj daôm sambuc tu anem akiñ Anötö-ñga, ma mac atac whinj yac kêlêc. Bocdinañ akôm gwelenj andic awa sa-ñga dinanj anjuk nem lêtj ñayham dinanj.

⁸ Aö bu wakac mac bu akôm gêtj dinanj dom. Mba. Aö bu walic bu mac nem mêtê atac whinj-ñga inj mêtê ñandô nanj tap lau sêkêj whinj-ñga ñatô si sa, me mba.

⁹ Bu mac anyalê Pômdau Yisu Kilisi ndê lêtj êmwasiñ yac-ñga. Inj gêtj honj ñadau, magoc inj hu inj ndê ñaclai ti ñawasi atu honj siñ, ma sip

nom meŋ gitôm ŋamalac ŋambwa. In kôm dau gitôm ŋgac ŋalôm sawa, tu bu mac atap Anötö ndê mwasiŋ nem mac si-ŋga sa, dec ati lau ti lêlôm.

¹⁰ Têŋ yala akwa mac lau ŋamata-ŋga bu atôc asê bu mac atac whiŋ ndu andô bu anem lau Jerusalem-ŋga sa, ma mac ac awa ŋatô sa. Kwahic dec aö bu watôc aneŋ gauc têŋ mac pi lêŋ ŋayham bu andic bata gweleŋ dau-ŋga.

¹¹ Mac ac hu gweleŋ dau ti atac ŋayham atu, ma bocdinaŋ kwahic dec andic bata gweleŋ dau ŋalêŋ tigeŋ, ma ti nem ŋalôm sambuc eŋ. Mac bu atôm bu akêŋ awa atu, dec akêŋ. Ma bu mba, naŋ akêŋ tôm Anötö kêmwasiŋ mac.

¹² Bu lau ŋalôm sawa oc tôm dom bu sêkêŋ atu. Bocdinaŋ gêŋ bocke naŋ mac atôm bu akêŋ, naŋ akêŋ ti atac whiŋ ma ti nem ŋalôm sambuc, dec Anötö oc lic ŋayham.

¹³ Yac bu akac mac bu akêŋ gêŋ daêsam bu anem lau ŋatô sa, e mac daôm ati lau ŋalôm sawa lec dom. Mba. Yac atac whiŋ bu Anötö ndê mwasiŋ nem yac hoŋ sa tôm ndi.

¹⁴ Kwahic dec mac atap gêŋ daêsam sa, ma bocdinaŋ mac atôm bu anem lau naŋ sêpônda dau, naŋ sa. Ma mboe tiŋambu ŋac oc sêtap daêsam sa, ma sênem mac sa têŋ ndoc mac apônda daôm. Ŋalêŋ dinaŋ dec Anötö ndê mwasiŋ oc nem yac hoŋ sa tôm ndi.

¹⁵ Gauc nem lau Israel-ŋga naŋ sic †mana sa yêc gameŋ sawa, tôm sêto yêc bocdec bu:

Lau naŋ sic gêŋ ŋagec sa, naŋ sêpônda dau dom, ma lau naŋ sic gêŋ daêsam sa, naŋ si gêŋ hóc gêlêc dom. *[Eks 16:18]*

Taitus ti lau natô oc sêtenj malac Korin sêndi

¹⁶ Aö gam danje Anötö bu inj kênj gauc sip Taitus ndê nalôm bu nem mac sa, gitôm inj kênj gauc kainj tigenj têtj aö.

¹⁷ Bu yac andac Taitus bu mbu têtj mac loc, ma inj gêlic najham. Magoc inj oc loc tu yac andac inj-nga lec dom. Inj dau atac whinj nandô bu lic mac tiyham.

¹⁸ Ma yac neñ asidôwa danj, nanj lau sêkênj whinj-nga honj yêc gamenj dindec sêmpinj inj tu inj ndê gwelenj nawae najham-nga, nanj yac bu ankinj inj whinj Taitus loc.

¹⁹ Inj ngac dinanj, gôlôwac dabunj sênjyalinj inj sa bu êñsêlênj whinj yac, ma yac akôc awa nanj lau sêkênj whinj-nga sic sa, ma akênj têtj lau Jerusalem-nga. Gwelenj dau, yac akôm tu bu atoc Pômdau sa-nga, ma bu atôc asê bu yac atac whinj bu anem lau nalôm sawa sa.

²⁰ Magoc yac atec bu lau danj sênjgôlinj yom pi yac tu awa dinanj-nga.

²¹ Bocdinañ dec yac ayob daunj napep bu akôm giso danj yêc Pômdau me yêc namalac anjgô-nga dom.

²² Ma yac bu ankinj yac neñ asidôwa danj tiyham têtj mac loc, whinj ngac lu dinanj. Gênj honj nanj yac akênj sip inj amba, nanj kôm napep enj, dec tôc asê bu inj kênj ndê nalôm sambuc tu nem akinj Anötö-nga. Inj ngô nawae pi mac su, dec kôm inj ndê atac pa su, ma inj atac whinj bu têtj mac loc.

²³ Lau natô bu sêndac bata lau tö dinanj, dec awhê sa têtj nac bu Taitus kôm gwelenj nawae najham-nga whinj aö, dec galic najham

bu wan̄kiñ iñ têtj mac loc bu nem akiñ mac. Ma awê sa bu asidôwai lu dinañ sem gôlôwac dabuñ hoñ aŋgô, ma sêkôm gwelenj ñaŋga bu sêkôm Kilisi ndê waê tiapa.

²⁴ Bocdinañ têtj ndoc yac neñ asidôwai tō dinañ sêhōc asê mac, nañ akōc ñac sa ñapep, tu bu atōc nem mêtê atac whiñ-ñga yêc awê têtj ñac. Ma lau sêkêñ whiñ-ñga hoñ oc sêñyalê bu yac apo mac waêm sa ñambwa dom.

9

Yom ñatô pi gwelenj sêndic awa sa-ñga

¹ Oc tôm dom bu wato yom daêsam pi mac nem gwelenj andic awa sa tu anem Anôtō ndê lau dabuñ sa-ñga.

² Nahu bu aō kayalê su bu mac atac whiñ ndu andô bu akôm gêñ dau, ma tu dinañ-ñga dec gapo mac nem waêm sa têtj lau Masedonia-ñga. Aō gasôm têtj ñac bocdec bu, “Ñac lau gameñ Akaya-ñga dinañ, ñac atac whiñ ñandô bu sênem yac neñ asidôwai sa, ma sic hu gwelenj sêndic awa sa-ñga têtj yala akwa.” Lau Masedonia-ñga sêñgô mac nem ñawaê dec kégilí ñac si daêsam bu sêndic awa ñatô sa sêwhiñ.

³ Magoc aō bu wan̄kiñ yac neñ asidôwai tō dinañ sêtêtj mac sêloc, bu sênem mac sa bu andic bata gwelenj awa-ñga dinañ gwanaj. Nahu bu yac apo mac waêm sa ma asôm bu mac atac whiñ gwelenj dau, ma mac bu akôm yac mba yom ñandô sa dom, dec oc yham dom.

⁴ Lau Masedonia-ñga ñatô bu sêwhiñ aō sêloc, ma sêlic bu mac akôm gêñ dau ñandô sa dom,

dec oc kêñ maya mac. Ma oc kêñ maya aõ bocdinañ, bu aõ gakêñ whiñ bu mac oc akôm, magoc akôm dom.

⁵ Tu dinañ-nga aõ galic ñayham bu wañkiñ asidôwai tö dinañ sêmuñ aõ, bu sêndic bata gwelenñ dau sêwhiñ mac. Mac asôm tidôñ bu andic awa sa tu amwasinñ lau ñalôm sawa, bocdinañ akôm. Aõ gatec bu wahôc asê ma wakac mac bu andic dabiñ gêñ dau. Bu bocdinañ, mac oc akêñ ti nem ñalôm sambuc dom. Andic sa gwanañ, ma ti nem ñalôm sambuc.

Dakêñ gêñ ti ñalôm sambuc eñ

⁶ Gauc nem yom bocdec bu. Asa nañ sô gêñ ñawhê daêsam, nañ oc tap ñandô daêsam sa. Ma asa nañ sô gêñ ñandôlu, nañ oc tap ñandô daêsam sa dom. Yom dau hêganôñ lêñ dakêñ gêñ-nga.

⁷ Anötö tac whiñ lau nañ sêkêñ gêñ ti si ñalôm sambuc. Yac bu dakêñ ti atac lu-lu, me tu sêkac yac-nga, dec oc tap Anötö ndê atac whiñ sa dom. Bocdinañ inñ lêñ solop bu yac tigenñ-tigenñ dakêñ gêñ tôm yac neñ ñalôm kac yac.

⁸ Ma Anötö dau gitôm bu êmwasiñ mac ña gêñ daêsam. Ma bocdinañ bêc hoñ mac oc apônda daôm tu gêñ dañ-nga dom, ma oc atôm bu akôm gêñ daêsam tu anem lau ñatô sa-nga.

⁹ Gauc nem yom pi ñgac mwasiñ, nañ sêto yêc bocdec bu:

Inñ gic sam inñ ndê gêñ bu êmwasiñ lau ñalôm sawa. Ma inñ ndê lêñ gitêñ ña-ñandô oc yêc ñapanñ.

[BW 112:9]

¹⁰ Gauc nem bu Anötö, naŋ kên gêŋ ɲawhê têŋ lau sêsô gêŋ-ɲga, ma kên gö têŋ lau tu sêneŋ-ɲga, naŋ gitôm bu kên gêŋ daêsam têŋ mac tu amwasinŋ lau ɲalôm sawa-ɲga. Ma inŋ oc kôm mac nem lêŋ gitêŋ anem lau sa-ɲga nem ɲandô daêsam.

¹¹ Anötö oc êmwasiŋ mac ɲa gêŋ daêsam, ma mac oc atôm bu anem lau sa êɲlêc. Ma lau daêsam oc sênem danŋe Anötö tu awa naŋ mac ac sa bu yac akêŋ têŋ lau Jerusalem-ɲga naŋ sêpônɗa dau.

¹² Yomandô. Awa naŋ mac bu andic sa, naŋ oc nem Anötö ndê lau dabuŋ naŋ sêpônɗa dau, naŋ sa. Ma gêŋ atu danŋ whiŋ. Lau daêsam oc atac ɲayham atu ma sênem danŋe Anötö êɲlêc tu mac-ɲga.

¹³ Mac ahoc yom asê ma asôm bu mac akêŋ whiŋ ɲawaê ɲayham pi Kilisi, ma bu danŋam wambu inŋ. Ma gêŋ naŋ mac akêŋ bu anem lau Jerusalem-ɲga dinaŋ ma lau ɲatô sa-ɲga, naŋ tôc asê bu mac nem yom inŋ yomandô. Ma lau dau oc sêmpiŋ Anötö tu mac nem lêŋ ti sakinŋ dinaŋ-ɲga.

¹⁴ ɲac oc sêɲyalê bu Anötö ndê mwasiŋ kôm gwelenŋ yêc mac nem ɲalôm. Ma ɲac oc atac whiŋ mac ɲandô ma gauc nem mac ɲapanŋ yêc ɲac si mbec ɲalôm.

¹⁵ Oyaê. Mwasinŋ naŋ Anötö kên têŋ yac ɲambwa inŋ gêŋ atu andô, hôc gêlêc gêŋ hoŋ su. Tu dinaŋ-ɲga danem danŋe inŋ ɲapanŋ.

10

Pol whê ndê lêŋ sa

¹ Lau ñatô sêsec aö ma sêsôm yom bocdec bu, “Pol, in ñgac kain ðañ. Têñ ndoc in mbo whin mac, nañ in töc dau bu sôm yom ti ñaŋga têt mac, magoc têt ndoc in hu mac sin, nañ in ndê ñalôm pêt ðoñ ma to yom ñaŋga sip in ndê bapia têt mac.” Aö Pol bu wañkuc Kilisi ndê lêt malô kêtwinin ðau-ña, ma wandac mac bu mac akôc gauc kain tigen pi aö, me mba?

² Aö wateñ mac bu akôc gauc pi yom ðau, ma amasañ nem ñalôm tisolop muñ su nañ. Ma bocðinañ têt ndoc aö watêt mac waloc, nañ gêt ðañ oc yêc bu wasôm yom ñaŋga pi-ña dom. Tigen aö bu waloc ma watap sa bu lau ñatô gauc gêm bu yac añkuc lau nom-ña si mêtê, dec aö oc wakêt gêli ñac dom.

³ Yomandô yac ambo nom, magoc yac ac sin tôm lau nom-ña sic dom.

⁴ Ma yac mba wapa sin-ña in gitôm lau nom-ña si wapa sêndic sin-ña dom. Mba. Yac akôc Anötö ðau ndê ñaclai bu andic sin, ma bu asen ñacyo si tuñbôm ñaŋga hoñ su.

⁵ Gauc ti yom tasañ hoñ, ma lau hoñ nañ sêtoc ðau sa ma sêkêt kisa Anötö, ma sêlhac lau ahuc tu bu sêtñyalê Anötö ti ndê yom dom, nañ yac akôc Anötö ndê ñaclai bu asen ñac su. Gauc sac-sac hoñ, nañ yac akwê ðoñ yêc-ña, tu bu akêt gauc hoñ sôc Kilisi ñapu-ña.

⁶ Têt ndoc yac aloc, nañ yac oc akêt ñagêyô têt lau ðaŋgapêc-ña hoñ. Bocðinañ kwahic dec yac asôm têt mac bu amasañ nem ñalôm, ma asôc Kilisi ndê yom ti yac mba yom hoñ ñapu.

⁷ Mac nem lau ñatô sêtoc ðau sa, ma gauc gêm

bu ñac tawasê sêti Kilisi ndê. Am bu ñamalac kainɗu dinanɗu, dec wasôm tɛn am bu kôc gauc ñapɛp pi gɛn nanɗu yêc awê, ma am oc êmyalê bu yac ati Kilisi ndê, atôm am.

⁸ Ma mboe mac gauc gɛm bu tɛm daêsam yac apo dauɗu mba waên sa tu ñaclai nanɗu Kilisi kɛn tɛn yac, dec kêyalinɗu yac sa ati aposel. Aô oc mayanɗu dauɗu tu yom dinanɗu-nga dom. Nahu bu Kilisi kɛn ñaclai dau tɛn yac tu bu anɗwininɗu mac-nga dom, magoc tu bu apuc mac dôɗu-nga.

⁹ Anɛn bapia ñatô, nanɗu gato tɛn mac munɗu su, nanɗu nahu dau dinanɗu. Aô gato tu wakôm mac atôc daôm-nga dom.

¹⁰ Bu lau ñatô sêsôm yom pi aô bocdec bu, “Pol to yom ñanɗa daêsam sip inɗu ndê bapia, tu kɛn wapac yac-nga. Tigenɗu tɛn tɛm inɗu dau meɗ kalhac yac anôɗu-nga, nanɗu dalic inɗu gitôm ñgac ti ñaclai atu dom, ma inɗu sôm yom ñanɗa dom.”

¹¹ Mac lau nanɗu asôm yom kainɗu dinanɗu pi yac, nanɗu ayob daôm. Bu tɛn ndoc yac bu ahôc asê mac, nanɗu mac oc alic bu gɛn nanɗu yac oc akôm, nanɗu oc êɗkuc yom nanɗu ato sip bapia.

Pol ndê nahu po dau waê sa-nga

¹² Yac atec bu atoc dauɗu sa tôm aposel tasanɗu sêkôm, me anem dôhônɗu mba lɛn ma ñac si lɛn. Bu aposel tasanɗu dinanɗu sêtoc dau sa, ma gauc gɛm bu lau danɗu si lɛn gi tap ñac si sa dom. Ma bocdinanɗu ñac sem dôhônɗu dau si lɛn whinɗu ñac dau si lɛn. Nac si gauc dinanɗu solop dom.

¹³ Yac atôm dom bu apo dauɗu mba waên sa tôm ñac lau dau sêkôm, magoc apo dauɗu sa tu gwelenɗu nanɗu Anötö kɛn tɛn yac-nga. Bu Anötö dau

kêyalin gameŋ sa bu yac akôm gwelenŋ ŋawaê ŋayham-ŋga ambo, ma yac akôm gwelenŋ dau e akôm yêc mac nem gameŋ whiŋ.

¹⁴ Yomandô. Yac akôm gwelenŋ ma ahoc ŋawaê ŋayham pi Kilisi asê e meŋ têŋ mac nem gameŋ. Yac bu akôm bocdinaŋ dom, dec oc tôm dom bu yac apo dauŋ sa tu mba gwelenŋ-ŋga.

¹⁵ Ma yac atec bu apo dauŋ sa tu gwelenŋ naŋ lau ŋatô sêkôm-ŋga. Yac akêŋ batanŋ bu mac nem akêŋ whiŋ oc êŋsôwec tiatu, ma tu dinaŋ-ŋga gwelenŋ naŋ yac akôm awhiŋ mac, naŋ ŋa-ŋandô oc êŋsôwec tiatu bocdinaŋ.

¹⁶ Ŋalêŋ dinaŋ yac oc atôm bu anem mêtê lau ŋatô, naŋ si gameŋ yêc mac nem ŋa-ŋambu-ŋga. Yac bu anem mêtê lau wakuc, ŋahu bu yac atec bu apo dauŋ sa pi lau ŋatô si gwelenŋ ŋa-ŋandô.

¹⁷ Aneŋ lêŋ wapo dauŋ sa-ŋga kêkuc Anötö ndê yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Asa naŋ bu po dau sa, naŋ po dau sa tu Pômdau-ŋga eŋ. *[Jer 9:24]*

¹⁸ Bu ŋamalac naŋ po dau sa tu dau ndê lêŋ-ŋga, naŋ Anötö gêlic bu yham dom. Magoc ŋamalac naŋ Pômdau po inŋ sa, naŋ Anötö oc lic inŋ ŋayham.

11

Pol ndê puc pi aposel tasanŋ

¹ Mboe lau ŋatô sêlic aneŋ yom gitôm yom gauc mbasi-ŋga. Magoc aô bu wasôm yom ŋatô tiyham, ma gakêŋ whiŋ bu mac oc alic aô sac dom.

² Bu Anötö kac aneņ ņalôm bu wanem lêmuņ mac, ma wayob mac ati Kilisi ndê lau solop. Aö galic mac atôm aö atuņwê ņayham daņ, naņ kamatiņ yom whiņ ņgac daņ bu nem. Tu dinaņ-ņga dec gakôc gauc ņaņga pi iņ bu wayob iņ ņapep bu sa ndê lêņ ņawasi ma mbo whiņ ņgac daņ dom e nem ndê ņgac solop. Ma ņgac dau iņ Kilisi.

³ Kwahic dec mac asap Kilisi dôn ti nem ņalôm ņawasi. Tigeņ aö gatöc dauņ bu mboe lau tasaņ ņatô oc sêmeņ ma sêtim yom mac bu ahu mac nem lêņ dinaņ siņ, tôm mboc tasaņ ņadau meņ ma tim yom Ewa.

⁴ Bocke? Lau ņatô bu sêhóc asê mac ma sênem mêtê pi Yisu, magoc ņac si yom pi iņ so yom ņandô naņ yac ahoc asê pi iņ, dec mac oc akôm sake? Aö gatöc dauņ bu mboe mac oc gauc nem yom daêsam dom, oc akôc ņac si yom sa ņagahô eņ. Mac akôc ņalau Dabuņ su, magoc lau ņatô bu sêmeņ ma sêkac mac bu akôc ņalau daņ dau-ņga, me sêhoc ņawaê ņayham asê naņ so yac mba, dec aö gatöc dauņ bu mboe mac oc akôc sa eņ.

⁵ Mac alic lau tasaņ dinaņ bu aposel ņandô, a? ņac si asa hóc gêlêc aö su?

⁶ Aö ņgac ņayham tu wasôm yom ti gauc atu-tu-ņga dom, magoc aö kayalê Anötö ti ndê yom. Ma gêņ hoņ naņ aö gakôm, naņ tu bu wawhê Anötö ti ndê yom sa tiawê têņ mac.

⁷ Têņ ndoc aö gahoc Anötö ndê ņawaê ņayham asê têņ mac, naņ aö taņkwê mac dom, magoc kagwiniņ dauņ ma gakôm gwelen tu wakôm kwan dauņ-ņga. Aö kakuc lêņ dau, tu bu watoc

mac sa ma wanem mac sa-nga. Bocke? Aneŋ lêŋ dinaŋ inŋ so, a?

⁸ Gôlôwac dabuŋ gameŋ ŋatô-nga sêkêŋ gêŋ tu sêpuc aô dôŋ-nga. Ŋalêŋ dinaŋ gitôm aô gam kaŋ ŋac si gêŋ tu wanem akiŋ mac-nga.

⁹ Ma têŋ ndoc aô gambo gawhiŋ mac ma gapônda gêŋ daŋ, naŋ gateŋ mac nem ŋamalac daŋ bu nem aô sa dom. Magoc asidôwai naŋ sêmeŋ akêŋ Masedonia sem aô sa. Aô gayob neŋ lêŋ hoŋ tu bu wakêŋ ŋawapac têŋ mac dom, ma oc waŋkuc lêŋ tigeŋ dinaŋ.

¹⁰⁻¹¹ Mac gauc gêm bocke? Aô kakuc lêŋ dinaŋ ŋahu bu aô tac whiŋ mac dom, a? Mba! Anötô dau kêyalê bu aô atac whiŋ mac ndu andô. Aô gapo dauŋ sa tu aneŋ lêŋ gakôm gwelenŋ ŋaôli mbasi-nga, ma gwelenŋ bocke naŋ aô bu wakôm wawhiŋ mac lau gameŋ Akaya-nga, naŋ waŋkuc lêŋ tigeŋ dinaŋ ŋapaŋ. Kilisi dau ndê yom ŋandô yêc aneŋ ŋalôm, dec gasôm yom dau.

¹² Aô taŋkwê mac bu anemlhi aô tu gwelenŋ ŋawaê ŋayham-nga dom, ma oc wakôm bocdi-naŋ ŋapaŋ. Aô gatec bu wakêŋ ŋasawa têŋ lau naŋ sêkôm gwelenŋ tu sêkôc awa-nga, bu sêtoc dau sa ma sêsôm bu ŋac si lêŋ gwelenŋ-nga gi tap yac mba sa.

¹³ Lau kaiŋ dinaŋ, ŋac aposel tasaŋ. Ŋac si gwelenŋ ŋandô bu sêtim yom lau. Bu ŋac sêsiŋ si mêtê tasaŋ kwi, ma sem Kilisi ndê aposel ŋandô aŋgô.

¹⁴ Asô tu aneŋ yom dinaŋ-nga dom, bu Sadaŋ dau muŋ apu lêŋ tasaŋ dinaŋ ma gêm aŋela ŋawê-nga aŋgô.

15 Bocdinaŋ iŋ ndê lau akiŋ bu sênem lau gitêŋ naŋ sem akiŋ Anötö, naŋ aŋgô, dec oc kôm yac dasö dom. Magoc tiŋambu ŋac oc sêtap ŋagêyô sa tu si lêŋ sac dinaŋ-ŋga.

Pol hóc ŋawapac daêsam

16 Aö waterŋ mac tiyham bu alic aö tôm ŋgac gauc mba-ŋga dom. Magoc aö bu wapo dauŋ sa pi ahic tiyham tôm ŋac lau tasanŋ dinaŋ sêkôm. Ma mac bu alic aneŋ yom gitôm ŋgac gauc mba-ŋga ndê, naŋ akôc aö sa tôm mac akôc lau gauc mba dinaŋ sa.

17 Aö kayalê bu yom naŋ aö bu wasôm tu wapo dauŋ sa-ŋga, naŋ kêkuc Pômdau ndê lêŋ dom, magoc aö gasôm kakuc lau gauc mbasi si lêŋ.

18 Aêc. Lau tasanŋ dinaŋ sêŋkuc lêŋ nom-ŋga ma sêpo dau waê sa, dec aö bu wapo dauŋ sa bocdinaŋ.

19 Mac lau ti gauc atu, a? Bocke dec mac alic ŋayham bu akôc lau gauc mbasi-ŋga sa sêmbo sêwhiŋ mac?

20 Yomandô. Ŋac lau tasanŋ dinaŋ sêŋgwiniŋ mac e ati lau akiŋ ŋambwa, sêmbac yom mac bu sêŋgaho mac nem gêŋ su, sêŋsôŋ mac nem gauc e asôc ŋac ŋapu, sêtoc dau sa têtŋ mac, ma sêhóc mac mayam su, tigeŋ mac akôc ŋac sa.

21 Mac gauc gêm bocke? Yac mayanŋ dauŋ bu yac lau licwalô mba dec aŋkuc lau dau si lêŋ dom, a? Lau gauc mbasi-ŋga dinaŋ sêpo dau sa tu ŋac si lêŋ-ŋga ti atac pa su. Bocdinaŋ kwahic dec aö bu waŋkuc ŋac si lêŋ dinaŋ wawhiŋ.

22 Ŋac sêpo dau sa bu ŋac lau †Hibru, a? Aö Hibru bocdinaŋ. Ŋac lau Israel-ŋga, a? Aö

bocdinaŋ. Ɗac Abraham ndê wakuc Ɗac? Aö bocdinaŋ.

²³ Ɗac sêsôm bu Ɗac sem akiŋ Kilisi, a? Aö kayalê bu mac oc alic aneŋ yom tôm Ɗac Ɗagulu kêŋsôn daŋ ndê, magoc aö wasôm têt mac bu aö gam akiŋ Kilisi ma gakôm gwelen Ɗawaê Ɗayham-ŋga gahôc gêlêc Ɗac su. Lau sêkêŋ aö gandôc gapocwalô, sic aö basô, ma têt daêsam kêpiŋ bu wambac ndu tu gam akiŋ Kilisi-ŋga. Ma Ɗac lau dau? Mba.

²⁴ Lau bata Israel-ŋga sêmatôc aö tidim 5, ma têt têt matôc-ŋga 5 dinaŋ sêhi aö tidim 39* Ɗa po naŋ sem bocbiŋ.

²⁵ Ɗac sic aö Ɗa sô tidim tö. Sêtuc aö Ɗa-hoc tidim tigeŋ. Aö gapac waŋ tidim tö, ma gapoc gwêc sawa têt ôbwêc daŋ ma acsalô daŋ.

²⁶ Aö ga gameŋ ga gameŋ Ɗapaŋ ma gandôc sic teŋ dom. Ma Ɗawapac Ɗatô naŋ gahôc whiŋ, naŋ bocdec. Aö galom bu hêc Ɗasambac atu, ma gambo gwêc têt têt sac. Lau kaŋ sêkôm aö Ɗayom, ma aö gatap kisa sa yêc aö dauŋ neŋ lau Israel-ŋga ma yêc †lau gameŋ apa-ŋga, ma yêc lau malac atu-tu-ŋga ma lau malac saun-saun-ŋga, ma yêc asidôwai tasaŋ bocdinaŋ. Gêŋ hon dinaŋ gitôm bu seŋ aö su, magoc mba.

²⁷ Aö gakôm gwelen ti gahôc Ɗawapac atu Ɗapaŋ. Têt daêsam aö gayêc bêc Ɗapep dom, gêŋ yô a ö, bu yô aö, gambo Ɗamlic Ɗalhuc, ma

---

* **11:24** Lau Israel-ŋga si yomsu daŋ (Diut 25:3) sôm bu sêhi Ɗamalac giso Ɗa-po sêhêc gêlêc tidim 40 dom. Bocdinaŋ lau bata Israel-ŋga bu sêmatôc Ɗamalac daŋ, naŋ sêhi iŋ tidim 39 bu sêŋgili yomsu dau Ɗadôhôn dom.

gapônda ñakwê.

²⁸ Wapac hoñ dinañ kêsâlê aö ahuc. Ma gêñ dañ tiyham kên wapac aö tòm bêc hoñ, nañ bocdec bu. Aö gitôm dom bu wañlhiñ lau sêkên whiñ Kilisi-nga dañ siñ, tigenñ gauc gêm ñac ñapañ.

²⁹ Ñamalac dañ bu ndê kên whiñ ñaŋga dom, dec oc wahêgo dañ tu in-nga e aneñ licwalô pacndê. Ma gêñ lêtôm-nga bu kôm ñamalac dañ peñ sip sac ñalôm, dec aö oc atac ñandê pi gêñ dinañ.

³⁰ Aö gatec bu wapo dañ sa, magoc aö bu wakôm, dec wasôm yom pi gêñ nañ tôc asê bu aö ñgac licwalô mba-nga.

³¹ Anötö kêyalê bu aö kasau dom. In Pômdau Yisu Damba, ma yac tac waê bu tampiñ in tòm bêc hoñ.

³² Têñ ndoc aö gambo malac Damaskas, nañ gôlinwaga nañ yob malac dau mbo Kiñ Aretus ñapu, nañ gic atu in ndê lau siñ-nga bu sêyob gatam malac-nga hoñ tu sêkôc aö dôñ-nga.

³³ Magoc mba. Asidôwai sêkên aö gasip sambec sö dañ, ma sêñwhañ aö gasip yêc gatam atu dañ yêc malac dau ñatuñbôm ñadômbwê-nga ma galhö ga.

12

Pol gêlic undambê ñagatu

¹ Mêtê dapo dañ waêñ sa-nga oc kên ñayham dañ têt yac dom. Magoc aneñ ñalôm kac aö, dec oc wapo dañ sa ma wandic têt ku yom, ma

wasôm yom pi gêñ ñagatu, ma pi gêñ ñatô nan Pômdau hoc asê têtñ aö.

²⁻³ Aö kayalê ñgac kêtñ whin Kilisi-ña dañ. Yala 14 gi su, Anötö kôc in sa pi lôlôc solop têtñ in yêc undambê gi. Anötö kôc in ti ñamlic sambuc me kôc in gatu ñambwa, aö gam gauc. Anötö tawasê kêyalê.

⁴ Ma Anötö tôc gameñ †Paradis-ña têtñ in. In ñgô yom pi gêñ atu-tu ñatô nan in gitôm dom bu w hê sa, ma Anötö gic yao in bu sôm asê dom.

⁵ Aö oc wapo ñamalac kain ñanañ waê sa, magoc aö bu wapo daun sa, dec wasôm yom pi gêñ tigen, nan bu watôc asê bu aö ñgac licwalô mba.

⁶ Gêñ ñatô yêc bu wapo daun sa pi-ña, ma aö bu wakôm, dec oc watôm ñgac gauc mbasi-ña dom. Nahu bu aneñ yom in yomandô. Magoc aö watoc daun sa pi gêñ ñanañ dom. Lau bu sêmpin aö tu lêtñ nan sêlic aö gasa-ña, ma tu yom ñandô nan ñagoc asê-ña, dec oc solop.

Anötö kêmwasin lau licwalô mba, bu tôc in ndê ñaclai asê

⁷ Yomandô Anötö tôc gêñ atu têtñ aö. Magoc in tec bu aö wapo daun sa pi gêñ dau. Tu ñanañ-ña in kêtñ ñasawa têtñ Sadañ bu êñkin in ndê añela dañ bu êñgwiniñ aö ña gêñ wapac ñamlic-ña dañ. Gêñ dau kêtñ ñandê têtñ aö gitôm gêñ ñakwa kun aö.

⁸ Aö gateñ mbec ñanañ têtñ Pômdau ma gandac in tidim tö bu kôc gêñ wapac dau su yêc aö.

⁹ Magoc in sôm têtñ aö bu, “Mba. Aneñ mwasin gitôm bu puc am dôn ma hóc ñawapac ñanañ.

Bu aö oc wamwasiñ lau licwalô mba, bu watôc aneñ ñaclai asê.” Tu dinañ-ñga aö Pol oc wapo dauñ sa tu ñawapac bocke nañ kégwiniñ aö e kôm aö licwalô mba. Ñalêñ dinañ aö oc tañkwê Kilisi bu kên in ndê ñaclai tu nem aö sa-ñga.

¹⁰ Tu dinañ-ñga aö bu wambo licwalô mba, me lau bu sêpu aö ma sêkên kisa aö, aö bu wapônda dauñ, me aö bu wahôc ñawapac tidau-tidau tu Kilisi-ñga, dec wahôc ti atac ñayham. Bu têtñ ndoc aö kasahê licwalô tôm dom, nañ tañkwê Kilisi ndê ñaclai bu puc aö dôñ ma walhac ñañga.

Pol tac whiñ lau Korin-ñga

¹¹ Aö galic dauñ gitôm ñgac ñambwa-ñga dan, magoc aposel tasan nañ mac atoc ñac sa, nañ si asa hôc gêlêc aö su? Oc tôm bu mac apo aö waêñ sa, magoc mba. Mac akôm dom, ma tu dinañ-ñga dec aö kakuc lau gauc mbasi-ñga si lêtñ ma gapo dauñ sa têtñ mac.

¹² Têtñ têtñ aö gambo gawhiñ mac, nañ aö gakôm gêtñ nañ aposel ñandô sic waê bu sêkôm. Aö gakôm gêtñ dalô, gêtñ atu-tu ma gêtñ ti ñaclai atu daêsam.

¹³ Bocdinañ mac gauc gêm bu aö gakôm gêtñ sake têtñ gôlôwac dabuñ ñatô, nañ gakôm têtñ mac dom? Mboe mac alic aö sac bu gandac mac bu akêtñ gêtñ tu anem aö sa-ñga dom, a? Bu bocdinañ, dec wateñ mac bu asuc aneñ sac kwi.

¹⁴ Kwahic dec aö kamasan dauñ bu wandic mac kêsi tidim tö-ñga. Magoc aö waloc tu bu wakôc mac nem gêtñ dan-ñga dom. Bu gêtñ nañ aö tac whiñ, nañ mac nem wapa ti mone dom,

magoc mac daôm. Y omandô. Aö bu wakên wapac mac dom, bu aö gatôm mac damam, ma solop dom bu balêkoc sêkên gêñ tu sêlôm damba ti dindai-nga. Damba ti dindai bu sêkên gêñ tu sêlôm si balêkoc-nga, dec oc solop.

¹⁵ Boc-dinañ aö galic ñayham bu wakên neñ gêñ hoñ tu wanem mac sa-nga, e wakên daun sambuc tu mac-nga whiñ. Ñalên dinañ aö bu watôc asê bu aö atac whiñ mac ndu andô, ma mac bu atac whiñ aö gwalec, oc ñayham me mba?

¹⁶ Mac bu atac whiñ aö me atac whiñ aö dom, magoc mac anyalê su bu aö gakên ñawapac dan têt mac dom. Magoc mboe lau nañ sêkên kisa aö, nañ oc sêsôm bu aö kasalê lêt bu wansau mac ma malô wakôc mac nem gêñ ñatô-nga.

¹⁷ Mac gauc gêm bu aö kakiñ aneñ lau ñatô sêtên mac sêloc, bu sêñgaho mac nem gêñ ñatô su tu aö-nga, a?

¹⁸ Aö gandac Taitus bu têt mac loc, ma kakiñ yac neñ asidôwa dan whiñ iñ. Ma Taitus kôc mac nem gêñ bocke, a? Mba andô. Alu akôc gauc tigeñ ma asa lêt tigeñ, nañ akôm gwelen ñaôli mbasi-nga.

Pol gêm la lau Korin-nga

¹⁹ Mac gauc gêm bu yac asôm yom hoñ dinañ tu bu alhac daun ahuc, a? Mba. Yac akên whiñ Kilisi, ma asôm mba yom hoñ yêc awê têt mac yêc Anötö anğô-nga. Ma gêñ hoñ nañ yac akôm, nañ akôm tu bu apuc yac mba lau atac whiñ-nga mac dôn alhac ñanğa-nga.

²⁰ Aö gatöc dauṅ bu mboe aö waloc ma watap sa bu mac nem la u ṅatô sêsap mêtê sac dôn sêmbo. Bocke? Mac nem lau ṅatô sêsôm dau, me sem lêmunṅ dau, a? Lau ṅatô atac ṅandê têṅ dau, sêwhê dau kôc-kôc, sêpu si asidôwai ma sêsec gamenṅ, sêtoc dau sa, me sêli dau sa, a? Aö bu waloc ma walic bu mac nem lau ṅatô sêṅkuc lêṅ naṅ aö atac whiṅ dom, dec aö oc waṅkuc lêṅ matôc-ṅga naṅ mac oc atac whiṅ dom.

²¹ Muṅ-ṅga, mac nem lau daêsam sêkôm mêtê mockaiṅ-ṅga ti atac ṅagalac-ṅga tidau-tidau. Aö gasôm têṅ ṅac bu sênem dau kwi ma sêhu lêṅ sac dinaṅ siṅ. Kwahic dec aö gatöc dauṅ bu mboe aö wambu waloc, ma walic bu ṅac sêsap lêṅ dinaṅ dôn ṅapaṅ sêmbo. Bu bocdinaṅ, dec mêtê sac dau oc kêṅ wapac aö, ma aneṅ Anötô oc kêṅ aö mayanṅ dauṅ atu tu mac-ṅga.

13

Pol oc kêṅ gêli lau naṅ sêkôm sac, naṅ dom

¹ ṅasawa sauṅ aö oc wandic mac kêsi tidim tö-ṅga. Ma aö bu wamatôc mac nem lau ṅatô, dec aö oc waṅkuc ṅagôliṅ solop tamatôc lau giso-ṅga, naṅ sêto yêc bocdec bu:

ṅamalac tigeṅ bu êṅgôliṅ yom pi ṅac daṅ, dec oc tôm dom bu dakôc iṅ ndê yom sa. ṅamalac lu me tö bu sêpuc yom dau dôn, dec dalic bu yomandô. *[Diut 19:15]*

² Têṅ ndoc aö gac mac kêsi tidim lu-ṅga, naṅ gasôm têṅ lau naṅ sêkôm mêtê sac bu sêhu siṅ. Ma aö gakêṅ puc mac bu têṅ ndoc aö bu wambu waloc, ma watap sa bu lau dau sêsap si lêṅ dinaṅ

dôn napan sêmbô, dec oc wakêñ matôc nanga têtñ nac, ma têtñ lau ñatô nan sêkôm sac, nan bocdinañ. Kwahic dec aô gambo ahê, magoc ndoc kêpiñ bu wambu waloc, dec wakêñ puc mac pi gêtñ tigen dinañ tiyham.

³ Mac nem lau ñatô sêndac aô bu w atôc gêtñ dañ têtñ mac, nan oc whê sa bu aô gasôm yom gam Kilisi anğô. Bocdinañ ayob daôm napep, bu aô oc wamatôc lau sêkôm mêtê sac-nga hon ti nanga. Kilisi dau bu mbo whiñ mac, dec oc kêñ gêli mac dom, in oc kôm mêtê nanga kain tigen.

⁴ Yomandô. Lau sic Kilisi pi a gicso dau gitôm ngac licwalô mba. Magoc Anötô ndê ñaclai un in sa ma kêñ in mbo tali napan. Ma yac lau nan mba akêñ whiñ piñ yac dôn am damiñ Kilisi, nan lau licwalô mbasi bocdinañ. Magoc Anötô ndê ñaclai kêñ yac ambo tanli awhiñ in, tu bu anem akiñ mac-nga.

Pol gêm la lau Korin-nga tiyham

⁵⁻⁶ Mac bu andac batam yac bu aposel ñandô me mba, dec atôc gwaniñ daôm nem lêtñ. Mac anyalê su bu ñamalac nan kêñ whiñ dom, nan Kilisi mbo in ndê ñalôm dom. Bocdinañ mac bu alic bu mac akêñ whiñ ambo, ma Yisu Kilisi mbo nem ñalôm, dec anyalê bu yac mba gwelen ñandô dinañ, ma whê yac sa bu aposel ñandô.

⁷ Yac aten mbec têtñ Anötô bu puc mac dôn ma akôm sac dañ dom. Yac atac whiñ bu mac asa lêtñ gitêtñ, tu bu mac nem lêtñ tôc asê bu yac aposel ñandô lec dom. Mba. Lau ñatô bu gauc nem bu yac aposel tasan, nan in gêtñ nambwa. Yac mba

mbec dinaŋ ɲa-ɲahu andô, naŋ yac atac whiŋ bu Anötö puc mac dôŋ bu aŋkuc lêŋ gitêŋ eŋ.

⁸ Lau bu sêsap lêŋ yom ɲandô-ɲga dôŋ, dec oc tôm dom bu yac akôm gêŋ ti ɲaclai tu amatôc ɲac-ɲga. Magoc lau naŋ sêŋkuc lêŋ yom ɲandô-ɲga dom, naŋ yac akôm gêŋ ti ɲaclai tu bu amatôc ɲac-ɲga e sêhu si giso siŋ.

⁹ Bocdinaŋ mac bu alhac ɲaŋga ma asap yom ɲandô dôŋ, dec oc tôm dom bu yac atôc mba ɲaclai têŋ mac, magoc yac oc atac ɲayham atu tu mac nem lêŋ ɲayham-ɲga. Ma yac atêŋ mbec bu mac lau akêŋ whiŋ-ɲga asa nem lêŋ hoŋ ɲapep eŋ.

¹⁰ Aö gato yom hoŋ dinaŋ bu wakêŋ puc mac bu ahu nem mêtê s ac hoŋ siŋ muŋ, bu têŋ ndoc aö bu wahôc asê, naŋ gatec bu wamatôc mac ɲa ɲaclai naŋ Pômdau kêŋ têŋ aö. Bu iŋ kêyalin aö sa ma kêŋ ɲaclai têŋ aö bu wapuc mac dôŋ, ma tu bu waŋgwiniŋ mac-ɲga dom.

Pol ndê yom ɲambu-ɲga

¹¹ O asidôwai, aö bu wandic bata bapia dindéc, dec bu wakôm neŋ acsalô têŋ mac hoŋ. Aŋsahê ɲaŋga bu andic dabiŋ nem lêŋ akêŋ whiŋ-ɲga hoŋ tisolop. Aneŋ yom hoŋ dindéc puc mac dôŋ. Akêŋ nem gauc ti ɲalôm pitigeŋ, ma ambo awhiŋ daôm ti yom malô. Akôm bocdinaŋ, ma Anötö, naŋ Atac Whiŋ ti Yom Malô ɲadau, naŋ oc mbo whiŋ mac.

¹² Akam daôm aŋkuc gôlôwac dabuŋ si lêŋ.

¹³ Anötö ndê lau dabuŋ hoŋ naŋ sêmbo gameŋ Masedonia-ɲga dindéc, naŋ sêkôm si acsalô ɲayham têŋ mac.

14 Pômdau Yisu Kilisi ndê mwasinɔ ti Anötö ndê
atac whinɔ puc mac dôŋ, ma Nɔlau Dabuŋ pinɔ
mac honɔ dôŋ napanɔ.

Anötö ndê Yom Lêñsêm Wakuc
Bugawac: Anötö ndê Yom Lêñsêm Wakuc New
Testament

copyright © 2013 Lutheran Bible Translators Australia

Language: Bugawac

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

1dcc5a6c-3c1e-54e8-aa77-af18a3782048